

Türkiye
küçük
Millet Meclisleri

OCAK 2018 Ortak Payda Raporu

Kanun Hükmünde Kararnameler;
TBMM ve Yasama

www.tkmm.net

Ortak Paydalar

- *KHK'larla yaratılan bir mağduriyet var ise, hızla giderilmelidir.*

Hazırlayan:
Yakup Kadri KARABACAK
TkMM Girişimi

27 Ocak 2018

“Raporda yer alan görüşler TkMM katılımcılarına aittir.”

Uncular Cad. 28/2, TR- 34672 İSTANBUL

Ocak buluşmalarına giderken...

2017 yılının son ortak payda raporunda yer alan bir ifadeyi tekrarlamak doğru olacak. Ocak ayının sonunda Türkiye'nin Afrin'e başlatmış olduğu harekât tüm gündemi kaplarken, daha ayın başında 695 ve 696 sayılı OHAL KHK'larını tartışıyorduk.

“**Kanun Hükmünde Kararnameler; TBMM ve Yasama**” genel gündemiyle gerçekleşen buluşmalara ait Ortak Payda Raporunun yakın mı yakın bir tartışmayı hatırlatması, kayda geçmesi anlamında değerlendirmenin doğru olacağını düşünüyoruz.

.....

Türkiye küçük Millet Meclisleri, 2018 yılının ilk ayında 12 ilde toplandı. Buluşmalara katılan milletvekili olmadı.

Av. **Mehmet Sarı** Kayseri'de, Av. **Kemal Aytaç** İstanbul'da buluşmaların özel konuklarıydılar.

PANAROMA

Kanun Hükmünde Kararnameler, 15 Temmuz başarısız darbe girişiminin akabinde ilan edilen ve devam eden OHAL boyunca çeşitli nedenlerle gündeme geldi.

Türkiye küçük Millet Meclis'lerinin gündemine de farklı aylarda genel gündem başlığı olarak gelen KHK'ların, son yayınlanan 695 ve 696 sayılı olanlarıyla tartışma yeniden alevlendi.

Toplantıların katılımcılarının gündemi daha genel hatlarıyla tartıştığını kayda geçelim. İlgili KHK'ların gündemde hatırı sayılır bir yer tutmasına neden olan iki düzenleme vardı. Oysa “*Terör suçlarından yargılananlara tek tip kıyafet zorunluluğu*” getiren ve kamuoyunda dolaşıma giren ifadesiyle “*sivillere yargı muaflığı*” öngören düzenlemeler tartışmalarda somut olarak oldukça az yer bulmuş görünüyor. Bu nedenle öncelikle genel tabloya ilişkin ayrılıkları ifade edeceğiz. Raporun son bölümünde ilgili KHK'lara ilişkin yapılan tartışmaların ana hatlarıyla ortaklıklarını ve farklılıklarını paylaşacağız.

OHAL'de YASAMA

15 Temmuz sonrasında OHAL ilan edilmesinin kaçınılmazlığı, katılımcılarımızın çok büyük kesiminin hemfikir olduğu bir durum. Ancak, OHAL'in halen devam edip etmemesi, gerekliliği sorunsal iki keskin cevapla birbirinden ayrılıyor:

1. Katılımcılarımız itibariyle çoğunluğu oluşturan grupta yer alan fikir, OHAL'in devamının gerekli olmadığını düşünüyor. Türkiye'nin "normalleşmesi" olarak kodlanan ve tekrarlanan duruma dönüş için OHAL'in kaldırılması gerekliliğinin altı çiziliyor. Ancak bu "normalleşmenin" tam anlamıyla hangi durumu tasvir ettiğini anlamak oldukça güç.
2. Diğer bir görüş ise, 15 Temmuz sonrası oluşan olağanüstü şartların, dahili ve harici aktörlerin etkin müdahalesiyle devam ettiği fikrine sahipler. Usule ilişkin itirazları olmakla birlikte OHAL'in devamında bir sorun görmüyorlar.

Tartışmanın ölçeğini KHK'lara indirdiğimizde, her iki gruptan da bazı ortak itirazlar ve uyarılar dile getiriliyor. Bu itirazların en önemli ortaklığı, "*TBMM'nin inisiyatif*" alması olarak özetlenebilir. OHAL KHK'larının, TBMM onay sürecinin işletilmemesi de bu bahiste en fazla eleştirilen alt başlık.

OHAL KHK'ları ile, OHAL ilanına neden olmayan birçok düzenlemenin yapılması da eleştiri konusu. İkinci grupta yer alan katılımcılarımız da bu eleştiriye paylaşmakla birlikte, kamu güvenliğini ilgilendiren hususların KHK ile düzenlenmesinde bir sorun görmüyorlar. Yine bu grup, yürütmenin hızlı ve etkin müdahaleleri için KHK'ların işlevselliğinin ve hükümetin karşı karşıya olduğu düşünülen zaruretlerin altını çiziyorlar.

Birinci gruba dahil katılımcılarımız ise, OHAL'in artık "muhalfefti tasfiye" sürecine dönüştüğünü düşünüyorlar. OHAL KHK'ları ile, OHAL ilanına gerekçe olan olayların çok daha ötesinde, Anayasal sınırların ötesinde düzenlemeler yapıldığı ifade edilmiş. Terörle mücadele ve güvenlik sorunlarının üzerinden artık OHAL olmaksızın da gelinebileceği vurgusu mevcut. Bu grupta yer alan katılımcılarımızın ifadelerinde, TBMM'nin sürece müdahil edilmesi vurgusunun daha kuvvetli olduğunu kaydedelim. Türkiye'nin düşünce ve ifade özgürlüğü bağlamında "zor günlerden geçtiği" düşünülüyor.

Siyasetin, ağırlıkla da iktidar partisinin üslup ve yöntemleri de eleştirilenler arasında. Her iki gruptan katılımcılarımız siyasetin yöntemlerine ve aldıkları pozisyonlara sert eleştiriler getiriyorlar. İstişarenin toplumumuz

kültüründe önemli bir yer tuttuğunu vurgulayanlar, siyasetin bir bütün olarak daha fazla diyalog ve işbirliği içerisinde yol almasını salık vermekteler.

695 ve 696 Sayılı KHK'lara ilişkin...

Her iki KHK özelinde de kamuoyunda en çok tartışılan üç düzenleme gündeme gelmiş:

1. Taşeron düzenlemesinin KHK ile yapılması, itirazını dile getirenler tarafından, TBMM'nin kadükleştirilmesi, Anayasal sınırın bir kez daha ihlali olarak tanımlanıyor.
2. Terör suçundan yargılanmakta olanlara tek tip kıyafet giyme zorunluluğunun getirilmesi de her iki gruptan ağırlıklı katılımcı tarafından doğru bulunmuyor. Düzenlemenin devam eden yargılamalarda beraatların gerçekleşiyor olması, “mor beyin” programı gibi aldatmacalar da göz önünde bulundurulunca telafisi zor yaralar açacağından endişe ediliyor; suçluluğu henüz mahkeme kararı ile sabit olmamış tüm mahpusların, bilhassa toplum nezdinde peşinen “suçlu” olarak yaftalanmasına sebep olacağı belirtiliyor.
3. Kamuoyunda “sivillere yargı muafiyeti” olarak tanımlanan düzenlemenin, muğlak tarafları olduğu da genel kabul görüyor. Hükümet yetkililerinin düzenlemenin “15-16 Temmuz” günleriyle sınırlı olduğunu ifade etmelerinin yeterli olduğunu düşünen katılımcı sayısı oldukça az. Ekseriyet, bu açıklamalar göz önünde bulundurulunca, düzenlemede zaman kısıtının açıkça ifade edilmesinin daha doğru olacağını belirtiyor.

“Sivillere yargı muafiyeti” düzenlemesinin, zaten yüksek olan toplumsal gerilimi daha da arttırdığı, toplumun önemli bir kesiminde geleceğe ve ‘iktidarın niyetlerine’ ilişkin şüphe yarattığı anlaşılıyor.

Yine ilgili düzenlemeye ait tartışmalarda bir konu daha gündeme geliyor. 15-16 Temmuz günü darbeyi engellemek üzere sokağa çıkan yurttaşların “yargılanması” hiçbir katılımcı tarafından ifade edilmemiş. Bu nedenle açılan bir dava olmadığının altı da çokça çizilmiş. Katılımcılarımızın önemli bir kısmı, bunun mevzu bahis olamayacağını açıkça dile getirirken; az sayıda katılımcı ilgili iki gün içinde “belirsiz” kalan olaylar varsa bunların yargı önüne taşınmasının da sorun edilmemesi gerektiğini belirtmiş.

Sayılarla TkMM OCAK 2018 Buluşmaları

Gerçekleşme sayı ve oranları:

Yapılması Gereken Toplantı Sayısı: 14

Yapılan toplantı sayısı: **12, % 85,7**

Sivil Toplum katılımı:

Olması gereken sivil toplum katılımcı sayısı: **240**

Toplam sivil toplum katılımcı sayısı: **101 , %42**

Seçilmişlerin katılımı:

Katılması gereken milletvekili sayısı: **78**

Katılan toplam milletvekili sayısı ve oranı: -

Katılması gereken belediye başkanı sayısı: **12**

Katılan toplam belediye başkanı sayısı ve oranı: -

Özel Konuk ağırlayan il sayısı: **4**

Medya ilgisi:

Toplantılara katılan medya muhabiri sayısı toplam: **21**

Toplantılara kim ev sahipliği yaptı?

Ev sahipliği yapan belediyeler ve oranı: **4 %33,3**

Ev sahipliği yapan meslek odaları ve oranı: **1 %8,3**

Ev sahipliği yapan STÖ sayısı ve oranı: **7, %58,3**

Ev sahipliği yapan sendika sayısı ve oranı: -

Sivil toplum bileşenlerinin katılım oranları:

Katılımcı meslek odaları sayısı: **2, %1,9**

Katılımcı sendika sayısı: **2, %1,9**

Katılımcı dernek/vakıf/girişim sayısı: **97, %96**

İzleyiciler:

İzleyici olarak katılanlar: 68

Kanaat Önderleri: 12

Parti Temsilcileri: 10